

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra sociologie

Posudek oponenta bakalářské práce

Jméno autora	Tereza Slowaková
Název práce	Sbor dobrovolných hasičů a jeho funkce ve vybrané obci
Studijní obor	Sociologie obecná a empirická
Vedoucí práce	PhDr. Miroslav Joukl, Ph.D.
Oponent práce	PhDr. Michal Tošner, Ph.D.
Rok obhajoby	2018/19

Hodnocení cíle/ů práce

(charakteristika cíle, způsob jeho stanovení, užitečnost cíle, slovně)

Dle zadání se bakalářská práce se „zabývá problematikou místa sboru dobrovolných hasičů ve vybrané konkrétní obci. Práce zjišťuje, jaké funkce sbor dobrovolných hasičů zastává v občanské společnosti dané obce, do jakých oblastí jeho činnost zasahuje a jaký význam mu přiřkládají jeho členové i obyvatelé obce.“ V úvodu autorka sděluje: „v mé bakalářské práci se budu snažit upřesnit význam hasičského sboru pro obec a zmapovat všechny aspekty jeho vlivu na její chod. Následně se pokusím zjistit, jaké funkce zastává sbor dobrovolných hasičů v občanské společnosti dané obce a jaký je jeho význam pro různé oblasti života v ní. Ze sociologického hlediska se zaměřuji na organizaci sboru, jeho důležitost pro členy i pro místní obyvatele.“

Abych jako oponent mohl posoudit naplnění cíle, musím se, coby oponent, pokusit dekodovat nejednoznačné určení cíle. Je deklarováno:

Za prvé:

- 1) že výzkumný zájem se nezaměřuje na hasičský sbor, ale jeho místo v obci (sociální, nikoli geografické) v celku určité obce – tj. definice místa v obci.
- 2) e předmětem hasičský sbor (nikoli určení místa), z hlediska funkcí v občanské společnosti dané obci – tj. definice funkcí (a nezdůvodněný postulát občanské společnosti).
- 3) do jakých „oblastí činnosti“ HS zasahuje (neurčeno jak funkcí, pozicí?);
- 4) HS z hlediska významu (nikoli funkce, nikoli pozice) jaký je mu připisován obyvateli obce – význam pro obyvatele (nikoli obec, nikoli občanskou společnost).

Ve druhé formulaci je uvedeno, že práce má:

- a) „upřesnit význam hasičského sboru pro obec a zmapovat všechny aspekty jeho vlivu na její chod.“ – význam a „aspekty vlivu“ na „chod obce“ tj. – význam a vliv.
- b) funkce pro „občanskou společnost“ obce – funkce a OS;
- c) význam HS pro různé oblasti života
- d) organizace HS a důležitost pro členy a obyvatele

Cíl práce tedy definován dosti zmatečně, charakterizován v běžném jazyce a variuje synonyma tam, kde by bylo namísto použít náležitý odborný termín. Navíc nám samotný záměr vnucuje již určitou interpretaci skutečnosti, která je užita namísto teorie. Zde mám na mysli především koncept „občanské společnosti“ ve vztahu k neurčité obci. Na otázku, zda byl cíl práce naplněn, není při takové formulaci možno jasně odpovědět, neboť neurčitý cíl nemůže být s určitostí dosažen.

Hodnocení obsahové stránky práce

<i>Užití zásadní odborné literatury a zdrojů</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Přiměřená odborná terminologie práce</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Vhodně zvolená metodologie</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Práce s výzkumnými otázkami</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Adekvátní průběh analýzy dat</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~
<i>Splnění deklarovaného cíle/cílů práce</i>	~~ano~~	<i>s výhradami</i>	~~ne~~

Hodnocení formálních kritérií práce

<i>Stylistická úroveň práce</i>	<i>dobrá</i>	~~s výhradami~~	<i>špatná</i>
<i>Pravopis a gramatika</i>	<i>dobré</i>	~~s výhradami~~	<i>špatné</i>
<i>Vhodná grafická úprava stránkování a textu</i>	<i>dobrá</i>	~~s výhradami~~	<i>špatná</i>
<i>Zpracování tabulek, obrázků, příloh</i>	<i>dobré</i>	~~s výhradami~~	<i>špatné</i>

Zásadní připomínky k obsahové úrovni práce

Úvodní rozklad jisté rozháranosti ve způsobu, jakým byl cíl stanoven, však neznamená, že by práce neměla dostatečné kvality. Ačkoli v přítomné práci je zřetelný problém dostat do souladu cíl, výzkumnou otázku, vhodnou volbu teorií a dle nich i příslušnou volbu metod, a stanovení patřičných ukazatelů.

Pokud chtěla v návaznosti na úvodní deklaraci zkoumat funkce, významy, místo a vliv HS v rámci „oblastmi života“ obce, bylo by třeba, aby teoretická část byla komponována náležitě. Teoretické kapitoly je uvedena prostá kapitola první, která se bezdůvodně vyčerpává teoretickými konstrukty občanské společnosti, aniž by pro výzkum byl jasněji izolován diferencující princip oproti jiným formám a rámcům kooperace (sousedství; zájmová skupina, spolek, rody, autority atp.), a jehož přítomnost a nepřítomnost by bylo třeba empiricky ověřit. Obdobně postrádám např. teorii funkcí (např. manifestních/latentních) pro popis funkcí, a pro dosah vlivu HS v celku obce pak v metodách postrádám nástroj pro modelování lokálních sociálních a institucionálních sítí (mezi HS a obcí, HS, institucemi a zdroji, mezi HS a sociálním životem obce, mezi členy HS a mezi členy a ostatním obyvateli obce; provázanost personální mezi členy HS, příbuzenskými a zájmovými skupinami v obci.

Ačkoli také deklaruje zájem popsat HS jako organizaci, teoreticky na tento záměr nezakládá a pracuje s blíže neurčenou implicitní koncepcí organizace. Namísto toho, autorka detailně pojednává o arbitrárně zvoleném konceptu OS a partikulárních jevech v organizaci HS („dobrovolnictví“ a to v kontextu „občanské společnosti“), které zobecňuje a povyšuje na principy centrální.

Budu-li však pro změnu vstřícný, pak výzkumnou intenci vyznačenou za užití běžného jazyka chápu a je zřetelná i pro čtenáře. V tomto smyslu je práce srozumitelná, napsaná místy i čtivě. Jsem ovšem toho názoru, že vstupní nedůslednost se nevyhnutelně promítla do způsobu provedení vlastního výzkumu a do výsledné kvality posuzovaného textu. Za nevíce omezující považuji fakt, že hledisko aktérů, tj. význam, který připisují HS, je v průběhu interpretace kontaminováno návodným konceptem „občanské společnosti“, aniž by bylo doloženo, že podmínkou organizačního ustavení HS je princip občanských vztahů. Tak se výzkum stává slepým k jiným diferenciacím a např. příbuzenských), které byly – a v mnoha

obcích stále jsou – primárním principem sociální organizace, přičemž spolkový život, samospráva bývá až druhotným organizačním principem (Kandert, Kobes; srov též Jakoubek).

Shrnuto: Způsob řešení pochopitelně odpovídá vstupní neutříděné směsi (témat a kvalit, předmětů a aktérů a kolektivních rámců) a stává se tak prostým soupisem všeho, co se kolem i uvnitř HS v obci v roční periodě uskutečňuje pravidelně i to co se kolem něho tzv. šustne. Tím nakonec čtenáři přeci jen poskytuje určitý vhled do způsobu života zkoumané obce a vykresluje co spolek dobrovolných hasičů realizuje pro obec a v rámci vlastních činností. Autorka se na zkoumanou problematiku, možná ku škodě, zaměřuje jen v úzkém záběru současnosti. Historie hasičských spolků by ji možná naznačila nesamozřejmost konceptu, který si zvolila k výkladu. Také by práci prospělo, kdyby stavěla na obeznámenosti s větším množstvím studií na stejné téma, které předcházely jejímu výzkumnému záměru a které jsou zdrojem využitelných poznatků.

Zásadní připomínky k formální úrovni práce

Po formální stránce práce splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Odkazování na zdroje a citační zásady jsou dodržovány a práce dokládá, že si je studentka dostatek osvojila. Nenáležitě je snad jen dělení zdrojů na tištěné a internetové, což neodpovídá stanovenému úzu. Ten umožňuje důvodně dělit odborné zdroje a prameny a forma zveřejnění není určující.

Z hlediska grafické úpravy je text zpracován vzorně, přílohy jsou zpracovány důsledně a grafická příloha, byť má funkci pouze ilustrativní, je zřetelná a náležitě tříděná a ozdrojovaná. Po této stránce nic nebrání tomu, aby práce byla připuštěna k obhajobě.

Otázky k obhajobě práce

Nepokládám další otázky a prosím studentku, aby věcně reagovala na námítky vznesené výše v posudku oponenta.

Výsledné hodnocení práce

Práci Terezy Slowakové doporučuji k obhajobě a komisi navrhuji hodnotit ji stupněm „C“ či „D“, v návaznosti na rozpravu dle míry porozumění vytčeným problémům a kvalitu argumentace během obhajoby.

Navržené hodnocení

Navržená známka hodnocení bakalářské práce Terezy Slowakové je stupeň D.

28. 5. 2019, Hradec Králové

PhDr. Michal Tošner, Ph.D.

datum a místo

podpis autora posudku